

Madaniyyətimizin yeni təzahürləri

Bu yaz bir başqa yaz oldu. Təassüf ki, belə poetik ifadə indiki halda təmənən başqa anlama yükənlənib. Dünya gözələrimizin öndüsündə yeni sima, fərqli səciyyə qazanmışdır. Son aylar dünyanın düzünən dəyişməsi bəşəriyyətin ən ağır sınaq dövrlərindən biri kimi tarixə yazıldı. Amma dünya nə qədər yenilənsə, nə qədər dəyişsə, nə qədər başqalaşsa da əbədi dəyər olan ədəbiyyat və incəsənət anlaşılanın dayaqları, ona münasibəti dəyişə bilməz. Əlbəttə, zaman-zaman dəyişikliklər baş verə bilər. Bu zaman kəsinəyində bir daha təsdiqləndi ki, ədəbiyyat və incəsənət hər hansı siyasi-iqtisadi proseslərin fəvqında dayanar əbədi varlıqlardır, daimi dəyərlərdir.

Bəşər tarixinin üçüncü pandemiyası şəraitində muzeylər, teatrın, kitabxanaların, konsert müəssisələrinin insanların psixoloji durumunun dayanağı olmasına təsir əsərdi. Və belə mürəkkəb dövrdə respublikamızın xalq-hakimiyyət birtiriyinin, qarşılığı inamının, vaxtda doğru-dürüst qərar vermək və o qərarın ədi vətəndaşın vətəni yüksək rütbəli mürəkkəb yerinə yetirmək məsuliyyətinin demək olar ki, tam dolğun nümunəsinin daha bir təsdiqindən məmnunluq.

"MƏDƏNİYYƏT/CULTURE" -
WWW.MEDENIYYET.INFO

Muzeylərimizin "Virtual muzey", "Muzey kolleksiyasının inciləri", "Muzey hamı üçün", "Bir eksponatın tarixi" onlayn layihələri ilkin şəkildə qalmır, gündü-gündən təkmilləşdirilir

MUZELƏR

Madaniyyət Nazirliyinin "Evdə qal, evdə yarat" deyəti və "Kreativ Azərbaycan" layihəsinin istiqamətverici konteksti, madaniyyətin müxtəlif sahələrinin işinə həsr olunmuş məzmunlu videokonfranslar jurnalızın özündə və saytında da öz əksini tapdı:

"Fotoklub" və "Vətən uzaqda deyil" layihələrini arsayə gətirib jurnalın sahifələrində maraqlı materiallar dərc etdik, sosial şəbəkələrdə paylaşmaq üçün əlavələr olunaçaq saytın instagram və facebook sahifələri və s. yeniləndi.

İnanıq ki, jurnalın və onun www.medeniyyet.info saytının fəaliyyətini izləyən oxucularımız üçün bu tərtibat və funksional yeniliklər önəm kəsb edəcək.

Köhnə dünyanı yeni dünyaya rəsm əsərləri, heykəlciklər, müxtəlif əşyalar və sənədlər vasitəsilə gətirib yavaşdan muzeylər Azərbaycan Respublikasında koronavirus infeksiyasının (COVID-19) yayılmasının qarşısının alınmasında sosial təcridin gücündəndirilməsinin əhəmiyyətli hərəkətindən geri qalmamaq məqsədilə Madaniyyət Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərən digər müəssisələr kimi, bir müddət sənətlərlə virtual məkəndə qorğudü.

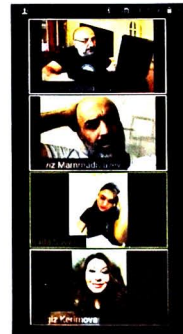
Muzey işi və mədəni sənətlərə nəzarət şöbəsinin müdiri Azadə Hüseynovun jurnalızda açıqlamasından bəli oldu ki, Bakı şəhərində yerləşən muzeylər aktiv rejimə müxtəlif saytlar, YouTube, Facebook, Twitter, Instagram və digər sosial şəbəkələr vasitəsilə ekspozisiya və sərgilərin Azərbaycan, ingiliss və rus dillərində virtual tur və ekskursiyalarını, tarix, təsviri və təbii sanat, ədəbiyyat, musiqi və s. dərslər, mühazirələr, viktorinalar, konsert proqramları ilə karantin günlərinin ağır ab-həvəsini yüngülləşdirməyə müvəffəq olublar.

Milli incəsənət Muzeyinin ekspozisiyası sosial şəbəkə və saytlarda muzey ekspozisiyasının görüntüləri, ekskursiyalar, fəssahların yaradıcılığı ilə bağlı tematik tanıtım linklərinin yerləşdirilməsindən savayı, Azərbaycan Televiziya və İctimai Televiziya tərəfindən çəkilmiş 30-45 dəqiqəlik filmlərində "baş qəhrəmanı" kimi "çoxş edib".

Milli Xalça Muzeyinin "şehri xalça" dekorativ-tətbiqi sənət nümunələrinin özünə və tarixinə biganə qalmayanlara "Bir eksponatın tarixi" məariflandırıcı layihə ilə çaldırıldı.

Musiqi Madaniyyəti Dövlət Muzeyi və onun filialları – Qara Qarayev, Vaqif Mustafazadənin ev muzeyləri, Niyazinin mənzil-muzeyi də zəngin musiqi tariximizə, olma musiqi xadimlərimizin gerçək həyat və yaradıcılıq yoluna "körpü"ünü dağlayan elektron yayım üzərində qurub – viktorinalar, ekskursiyalarla yanaşı, musiqisəvarlər "Muzey kolleksiyasının inciləri" silsiləsindəndən video və fotoalər təqdim olmus, Musiqi Madaniyyəti Dövlət Muzeyinin Qadim Musiqi Axtarış Ansamblının videokonsertlərindən bir daha zövq almışlar.

Çəbbatiri adına Teatr Muzeyinin foto materialları onilliklər məariflandırıcı proqramların, teatr korifeylərini təbliğ edən verislişlərin özəyini təşkil edir. Teatrlar üçün belə kadrların necə dəyərləri olduqunu vurğulamağa ehtiyac yoxdur.

Əgər səhiyyə insanları fiziki sağlamlığını qoruyursa, sənət cəmiyyətin mənavi-psixoloji durumunu tənzimləyir, təbir cəzisa, ruhun ekologiyasına xidmət göstərir

İstiqalət Muzeyi, Bülbülün, Abdulla Şaiqin, Üzeyir Hacıbəylinin ev-muzeyləri müstəqillik tariximizin ictimai-siyasi mənzərəsinin "şahidləri" olan eksponatların hamı bir hənri başqada ayrı-ayrılıqda, həm də muzeyə ekskursiya formatında olan videolarçılar, Üzeyir bəyin, Abdulla Şaiqin, Bülbülün hər zaman örnək ola biləcək şəxsiyyətləri və yaradıcılıqlarını haqqında videolinklər, həmçinin A.Şaiqin ev-muzeyində göstərilmiş kulla təmənsənən videorezisi sosial şəbəkə istifadəçilərinin və televiziya tamaşaçılarının diqqətini gününün məzmunlu keçməsinə təmin edib.

Azadə xanım qeyd edir ki, muzeylərimizin "Virtual muzey", "Muzey kolleksiyasının inciləri", "Muzey hamı üçün", "Bir eksponatın tarixi" onlayn layihələri ilkin şəkildə qalmır, gündü-gündən təkmilləşdirilir. "Madaniyyət Nazirliyinin dayədi sayısında toplanmış zəngin kolleksiyaların, vaxtda qərar alınıb, rəqəmsallaşdırılmış, qatqo-laşdırılmış kolleksiyalar, təcrübə, peşakar kadrlarımız sayəsində bu ağır günlərdə də sənətlərimizə müasir texnologiyalar vasitəsilə ünşiyat qurmaq, öz ölkəmiz çərçivəsində xalqımızla bu günə aktual olan bəynəlxalq muzey şüarını çatdırmaq və dünya muzey prosessləri ilə tanışlıq və eyni zamanda dünya ictimaiyyətinə Azərbaycan muzeyləri haqqında məlumatı çatdırmaq imkanımız var.

TEATRLAR

Bəşəriyyətin bütün mövcudluq mərhələlərində incəsənət həmişə insanlar üçün mənavi dəyər rolunu oynayıb. Xüsusən, böhran məqamlarında incəsənət, o cümlədən teatr sənətinin mənavi çəkisi daha da artır. Yeni incəsənət cəmiyyətin mənavi, ruhsal balansının qorunub saxlanılması işinə xidmət edir. Bu gün bütün dünyanı cənginə alan pandemiya şəraitində koronavirusla mübarizədə incəsənət, ən azı səhiyyə qədar əhəmiyyətli kəsb edir. Əgər səhiyyə insanların fiziki sağlamlığını qoruyursa, sənət cəmiyyətin mənavi-psixoloji durumunu tənzimləyir, təbir cəzisa, ruhun ekologiyasına xidmət göstərir.

Bu, Madaniyyət Nazirliyinin incəsənət şöbəsi Teatr sektorunun müdiri Könül Əliyeva-Cəfərova təmənsənən canlı nəfəsində həsrət qalan teatr zəllərinin virtual teatrlar dairəsi ilə əvəzlənməsindən özəliləndirən bəhs edərək bölüşüdüğü düşüncələrdir. Madaniyyət Nazirliyi bu ekstremal durumda canlı fəaliyyəti mümkünkəsənən teatr sahəsinin fəaliyyətinin dayanmaması üçün alternativ mexanizmlər işləyib hazırlayıb. Bir sıra teatrlarda bu işin sistemli şəkildə görülməsi üçün virtual repertuar formalaşdırılıb. İstər paytaxt, istərsə də bölgə teatrları internet resurslarından maksimum istifadə edərək tamaşaçılarının teatr "ağlığını" "doğurmağı" çalışır. Bir cəhət də maraqlıdır ki, teatrların bu formatda fəaliyyəti həm də lakmus kağızı rolunu oynayır – virtual teatrların sayı internet anqiləndiklərində teatr sənətinə marağın dərcəsini müəyyənləşdirəndən ötrü mənotirəndirə sanki... Könül xanım qeyd edir ki, virtual məknən əhəta dərcəsini hüddüdsə, seçim imkanlarının artması olduğı bir vaxtda virtual tamaşalara seyrçi marağının artması səvincidir.

Akademik Milli Dram Teatrı ilk dəfə olaraq onlayn tamaşalarını ingiliss və rus dillərində subtitrlə təqdim etməyə başladı. Pioner olaraq "Cəhənnam sakinləri" tamaşası seçilib.

Teatrlarımızın truppaları karantin günlərində yeni tamaşalarını məşqlərini onlayn formatda aparırlar.

Biz kitab oxuyarkən rəssam səviyyəsində illüstrasiya müəllifi ola, rejissor məqamında süjetin ekran və ya səhna versiyasını təsvür edə, aktyor kimi personajları təsvürümüzə canlandırma da bilirik

KİTABXANALAR

Kitabın insanın ən sadəqatlı və ən təvəzökar dostları da adlandırılır. Kitablara rəfdə dayanıb sərbəst gözləyirlər ki, oxucusu ona diqqət ayırsın. Kitablara "dostluq" edirlər, mehriyyə bədii, elmi, publisistik əsarlərə salınlar xoşbəxt insanlar hesab olunurlar. Kitab insanlar üçün alçılan mənəvi qidalardan bəndir. Biz kitab oxuyarkən rəssam səviyyəsində illüstrasiya müəllifi olur, rejissor məqamında süjetin ekran və ya səhna versiyasını təsvür edirik, aktyor kimi personajları təsvürümüzə canlandırma da bilirik.

M.F.Axundzadə adına Milli Kitabxananın direktoru Karim Tahirov əmrinin 30 İldən artıq bir hissəsini kitabla, həsr etmiş insan kimi, karantin günlərində mütləqiyyəti və ya elmi-tədqiqat işinə daha çox vaxt qaldığını, kitablara "həmsöhbət" olmağın oxuculara göstərilən elektron kitabxana sisteminin daha çevik işləməsinin vacibliyini qeyd edərək karantin günlərinin kitabxanaya-oxucu münasibətlərindən danışdı. Milli Kitabxananın **an.** az saytı bu günlərdə ən çox istifadə edilən internet resurslarıdır. Birli olaraq müxtəlif istiqamətlərdə dinamik çalışıb. Saytın "Elektron kataloq və Elektron kitabxana" bölməsindən başqa, elektron kitabxana sisteminin istifadə imkanını olmayan oxucular üçün "Onlayn xidmət pəncərəsi" yaradılıb. Madaniyyət Nazirliyinin elan etdiyi "Evim - mənim yeni iş yerim" layihəsinin əks-sədasi olaraq evlərində çalışmaq vərdişini təkmilləşdirən kitabxana işçiləri "Bibliografik sorğu", "Sənədlərin sifariş və elektron çatdırılması", "Virtual sənədi" və "Metodik xidmət" bölmələrinə edilən bütün sorğuların təminatı edir. Elektron bazarda bə internet arxasında sistemləndirilməyən bibliografik mənbələr isə kitabxana əməkdaşları tərəfindən qarşılıqlaşdırılıb sorğu ünvanına göndərilir. Mütləq madaniyyətin yeni həyat yaşamağa başladığı son illərdə Milli Kitabxananın oxucularının sayı da təbii olaraq artıb və bu ürəkəcan tendensiya elektron kitabxanalarına da aidir.

KONSERT MÜƏSSİSƏLƏRİ

Məqam düşmüşkən haşiyəyə çöxb sizinlə şəxsi təəssüratını bölüşürəm. Bizim filarmoniyaya paytaxtın konsert salonları arasında ən çox sevdiyim, ruhun dincəlməsi üçün ən uyğun bildiyimiz məkanlardandır. Buranın ətraf ərazisinin də, özünün də bir ev komfortu, xana məhərrəmliyi, mülk-məlikənə ehtisamı təkrarsız, avazlunmaz təəssüratdır. M. Maqoməyev adına Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyasının Ruq Kapellası, Qara Qarayev adına Kamera Orkestri, Xalq Çalğı Alətləri Ansambli, Üzeyir Hacıbəyli adına Dövlət Simfonik Orkestri, Dövlət Rəqs Ansambli, Dövlət Simli Alətlər Kvarteti və digər kollektivləri də karantin günlərində sevib-seçdikləri sənətə sadıq qalıblar. Filarmoniyamız "Gənclərə dəstək" layihəsinin iştirakçıları evlərində ifaçılıq bacarıqlarını videoyazıya alıb virtual və teleməkanla yayaraq "Evda qal, gəncləri dinlə" aksiyası çalın verildir. Dövlət Ruq Kapellasının solistləri mətbəxə və duğuşal dövlət himnini ifa edərək "evda qal, sağlaml ol" kampaniyasının əhəmiyyətini vurğuladı. Madaniyyət Nazirliyi ilə Azərbaycan Televiziyanının "Bizi birləşdirən madaniyyət" layihəsinin fəal iştirakçıları olan filarmoniyamız bütün kollektivləri yaz günlərində evdə qalmağın, evdə çalışmağın sıxı əhvalını klassik musiqi əsərlərində istedadlı və bacarıqlı ifalarnı sadəcə statik tərzə təqdim etməlidir. Üzeyir Hacıbəyli, Fikrət Əmirov, Qara Qarayev, Arif Məlikov, Tofig Yuliyev həftələrinə filarmonik nəxşələrini vurdular. Və məsələn, Qara Qarayev adına Kamera Orkestrinin solistləri Fikrət Əmirovun "Min bir gəcə" baletindən "Şəhrizadın bayramı" bastəsini evdə ifa etmək,

"Milli musiqi alətlərimiz – bizim milli irsimizdir" kimi müstəqil layihələrdə ham bir daha zövq oxşadılar, ham da "Evda qal, sağlaml ol", "Evim - yeni iş yerim" çağırışlarına layiqli təhəllükləri verdilər. (U.Hacıbəyli adına Dövlət Simfonik Orkestrinin ifasında yazılan Oqtay Zulfüqarovun "Sənəm, mənim xalqım" simfonik uvertürasının videoxəbəsi isə Euronews telekanalının "Şərhətsiz" rubrikasında yayımlandı.

Türizm portalı olan TurStat-ın filarmoniyaların sayıtın və sosial hesabatlarındakı reyting populyarlığını və onlayn-yayım təkliflərini nəzərə alaraq, filarmoniyamız MDB dövlətləri filarmoniyalarının ilk beşliyinə daxil olub.

Madaniyyət Nazirliyi və "Madaniyyət" kanalının birgə layihəsi olan "Bizi birləşdirən madaniyyət" verilişi Murad Hüseynovun Latviyanın Dövlət Filarmoniyasının böyük konsert salonunda Latviyanın simli kvarteti ilə birgə baş tutan konsert proqramı Riqa şəhərində lənta alınmış konsertini təqdim edib.

Beynəlxalq Muğam Mərkəzinin direktoru Murad Hüseynov musiqiçi hamkarlarını vaxtlarının çox hissəsini evdə keçirdikləri günlərdə yaradıcılıq axtarışlarını davam etdirməyə, musiqisəvərləri isə bu xatirələr bəhrələrindən zövq almaq ovaqtının pozulmasına imkan verməməyə çağıraraq tezliklə bu sınaq günlərini başa çatdırmağa və Beynəlxalq Muğam Mərkəzinin konsertlərində, məarifəndirici tədbirlərində görüşəcəyimiz inama səsləyir. Beynəlxalq Muğam Mərkəzinin musiqisəvərlərini ruhuna oxşamağa həsəblənmis eksteriyer və interyeri, ümumi ab-həvəsi çoxlanmağa yaxşı təşvişdir. Karantin rejiminin elan etdiyi ilk günlərdən mətəməli olaraq müxtəlif konsert, elmi-nəzəri və tədqiqat xarakterli layihələrlə təməşəçilərin görüşünə gələn BMM onlayn şəkildə öz "Facebook" və "Instagram" səhifəsində izləyicilərin musiqi zövqünü ifadə etməsinə xidmət göstərən mədəniyyət davam edir. BMM-nin foyesində büstləri qoyulan muğam korifeyilərinin həyat və yaradıcılığında, musiqi alətləri ekspozisiyasının eksponatlarının tarixçəsindən sözləşmişdir. Beynəlxalq Muğam Mərkəzi Madaniyyət Nazirliyi ilə Azərbaycan Televiziyanının "Madaniyyət" kanalının

birgə layihəsi olan "Bizi birləşdirən madaniyyət" layihəsində yaxından iştirak edir. "Əbədiyəşarlarımız", "Unudulmayanlar" kimi dəyərli layihələrdə ifaçılıq və bəstəkarlıq xüsusiyyətlərini korifeyilərinin yaradıcılığının işğını teleekran və ya monitor qarşısında oturan musiqisəvərlərin evlərində salmışdır, konsertlərini Muğam Mərkəzindən başqa, canlı ifa olaraq yayımlanmış, eyni zamanda xanəndələrin ifasında "Darabağ şikəstəsi"nin videoxəbəsinin təqdimatı "Evda qal, sağlaml ol" kampaniyasına vətəndaş və yaradıcı insan təhəllüklərini əvəzləndirən bir ki dəyərlandırilməlidir. Məarifəndirici, pozitiv, yaradıcı yanaşma enerjisi qatıyın əzəmətli Azərbaycan başqa Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyasının və Beynəlxalq Muğam Mərkəzinin kollektivləri koronavirus pandemiyasının illə ərazisində yayılmasının qarşısını almaq, vətəndaşların sağlamlığının qorunması məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin sosial həmrəylik nümayiş etdirilməsi bərdə tövsiyələrinə uyğun olaraq irəli sürdüyü təşəbbüsü qoşularaq ölkə başçısının "Azərbaycan Respublikasında əhəlinin sağlamlığının qorunması və koronavirus infeksiyasına qarşı mübarizənin gücləndirilməsi ilə bağlı tədbirlər təşkilinə" müvafiq Fəxrətoğay əsasən yaradılmış Koronavirusla Mübarizəyə Dəstək Fonduna pul vəsaiti köçürmüşdür.

SUPERQƏHRAMAN

Son həftələrdə əminəm ki, çoxlarımızın ürəyindən dünyanın gözəgörünməz, düşmənlə mübarizədə xilaskənna çevikləşik superqəhrəmanın gərək vətənginə inanmaq kətib. "Dünya gözəllik xilas edəcək" deyib ədəbiyyat klassiklərindən biri. İnsan inamı ilə güclüdür. Əbədiyəşar ədəbiyyat və incəsənət təhəllüləri yarananların Tənnin sevimli, seçilmiş bəndələri olduğuna inamı və deməli Tənnin, onun məxluqatının ali vətəng inamı insanın humanistliyinə, istedad və bacarıqlarına inamı ilə. Deməli yetər ki, mikrodünyamızın superqəhrmanı olaq, orda ki güclükləri görüb dəyərlandırmıy bacaraq, mərhəmət, ədalət, qarşılıqlı inam kimi meyarlara sadıq qalaq. Onda böyük dünyəvi heç bir zəval gəlməz. ♦

Samira Behbudzadə